

Dirk Jan Dullemond – lopen tegen het onheil (1992)

European Peace Pelgrimage

Sieth Delhaas

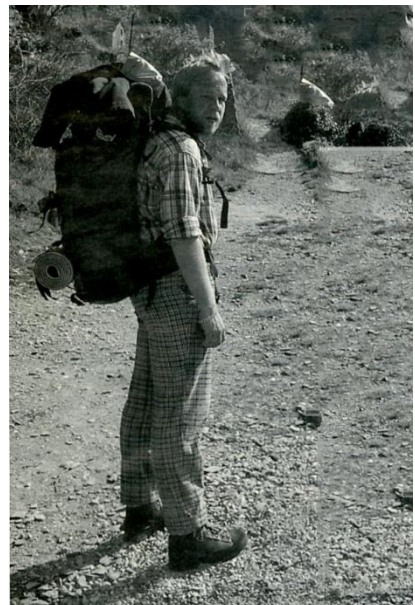
Bijeen, februari 1992

Inleiding

Het protest tegen de vele vieringen van het vijfhonderdjarig jubileum van de ‘ontdekking’ van Amerika wordt vooral op Latijns Amerika gericht. Ongeveer dertig mensen uit Europa en Azië willen dit protest vorm geven in de Verenigde Staten van Noord- Amerika. Onder de naam ‘European Peace Pelgrimage (EPP) 1992’ starten ze op 16 februari een voettocht van acht maanden van de Noord-Amerikaanse oostkust naar de Nevadawoestijn, het thuisland van het Western Shoshonevolk. Daar willen ze op 12 oktober, de dag waarop Columbus in 1492 het continent bereikte, een vredesdemonstratie houden samen met Noord-Amerikaanse burgers. Ze hopen er voor de hele wereld een algemeen verbod op kernproeven af te kondigen. Eén van hen is de man op deze foto, Dirk Jan Dullemond (33) uit Waalre.

Kernproeven

‘Het is toch onvoorstelbaar wat er in de wereld gebeurt met kernwapens en kernenergie’, zegt Dirk Jan. ‘Het klinkt misschien vreemd, maar ik heb daar vroeger nooit zo over nagedacht. In het handboek van Greenpeace staan talloze voorbeelden van zogenaamde ongelukjes, met vervuild natrium, plutonium of uranium dat in het water terecht komt of weglekt in de grond. Als het al in de publiciteit komt, heet het steeds dat het niet echt kwaad kan voor de volksgezondheid. Toch lijden daar mensen onder, van wie haast niets bekend is. In de VS heb je bijvoorbeeld de atoomveteranen. Zij zijn nucleair besmet omdat ze tijdens proefexplosies in de Nevadawoestijn als soldaten in de loopgraven moesten zitten en vervolgens naar de plek van de ontploffing werden gebracht om te testen of de troepen al dan niet bestand waren tegen de gevolgen van atoomexplosies. Onvoorstelbaar toch hoe met mensen wordt geëxperimenteerd! En de VS gaan daar nog steeds mee door.’

Dirk Jan vertelt me over Bunkerville, een dorpje in de buurt van het proefstation, Test Site. Er wonen 39 mensen, van wie er 37 aan kanker lijden. Klachten worden afgedaan met de opmerking dat dit hoge aantal kankerpatiënten een statistische toevalligheid moet zijn die niets te maken heeft met de atoomproeven. Hij vindt, nu hij dit allemaal te weten is

gekomen, dat hij deze ontwikkelingen niet kan laten doorgaan. Daarom heeft hij besloten om negen maanden van zijn leven te lopen tegen dit onheil.

Sabbatjaar

Dirk Jan Dullemond werd op weg gezet door een berichtje over European Peace Pilgrimage (EPP '92) in het tijdschrift 'Franciscaanse Samenwerking'.

'Ik was juist bezig me te bezinnen over mijn toekomst. Het vloog me allemaal wat aan, ik wilde iets anders met mijn leven. De afstand van mijn baan tot het maatschappelijk nut was me te groot. Twaalf jaar al ontwerp ik chips en maak ik computerprogramma's, onder meer voor toepassingen in de gezondheidszorg. Ik vroeg me steeds meer af of het wel zin heeft dure investeringen voor te bereiden voor nieuwe apparatuur in de gezondheidszorg, terwijl met heel simpele middelen de kwaliteit van het leven voor iedereen verbeterd kan worden. Als ik naar Zuid-Amerika kijk, weet ik dat daar ziekenhuizen zijn met dure scanners terwijl er op de stoep mensen creperen van de honger. Daarover was ik aan de praat geraakt met mijn vriendin Judith. We dachten aan een halve baan voor ons beiden. We speelden met het idee van een sabbatjaar.'

Dirk Jan zocht de initiatiefnemers op: Hans Horeman en Frits ter Kuile die zelf in 1987 van Pauline Esteves, een Shoshone-vrouw, de verschrikkingen hoorde die door de maandelijkse kernproeven over haar volk worden uitgestort. Van hen kreeg hij lectuur te lezen over kernwapens.

Comfortabel

Inmiddels is Dirk Jan overtuigd dat hij als Nederlander mee verantwoordelijk is voor wat in de VS gebeurt.

'In 't Harde en Volkel liggen ook kernwapens. Wij denken dat we daarmee een aantal verworvenheden van het Westen kunnen redden. Ik ben gaan inzien dat we daar niets mee redden. Het enige wat je met kernwapens kunt, is wat Samson deed in het bijbelverhaal: mét je vijanden ook jezelf vernietigen. Dit inzicht geeft me ontzag voor mensen die bezig zijn met vrede en rechtvaardigheid. Die mensen weten zat ze willen en ze hebben er heel wat voor over. Ik van mijn kant heb het vrij gemakkelijk door met de pelgrimage mee te lopen. Ik ben niet arm en na die negen maanden vind ik wel weer een baan. Voor de meeste andere pelgrims gaat het om een bewuste keuze: zelfs slecht of helemaal niet betaald zijn ze de hele tijd bezig met vredeswerk.'

Collega's

'Toen ik vorig jaar mijn plannen aan mijn collega's vertelde, schoten ze onmiddellijk in de verdediging zonder dat ik hun had gevraagd om mee te doen. Alleen door mijn mededeling leken ze zich al aangevallen te voelen. Van lieverlede raakten we toch aan de praat. Ze kregen respect voor de mensen die deze pelgrimage ondernemen. Zelf wil ik nu ook geen stap

terug zetten. Een mens krijgt in zijn leven al zo zelden een kans om aan wezenlijke zaken toe te komen.'

Dirk Jan geeft toe dat hij vooral meeloopt om beter zicht te krijgen op zijn eigen toekomst. Tegelijkertijd wil hij zijn ervaringen met mensen in de VS delen. Noord-Amerikanen, die wij in Nederland eenzijdig kennen en meestal geen plaats gunnen in ons protest. Vergeten zijn we de indrukwekkende beweging voor gelijke burgerrechten van Martin Luther King. Vergeten de beweging tegen de oorlog in Vietnam of de massale vrouwenbeweging. Het symbolische jaar 500 is misschien het goede ogenblik om elkaar terug te vinden.'

Zijn tocht geldt uiteraard ook de inheemse volkeren van Amerika. Hun economische, culturele en religieuze belangen worden nog altijd ondergeschikt gemaakt aan die van de VS.

'Het is toch niet te geloven dat de VS een sterrenwacht bouwen op uitgerekend die bergtop die voor de inheemse mensen heilig is. Of een Test Site installeren in de Yucca Mountains die vele heilige plekken tellen. Het Western Shoshonevolk heeft lang geleden een deel van zijn grond aan de VS te leen gegeven. Iedereen begrijpt dat een plek die inmiddels nucleair zo besmet en vervuild is, niet teruggegeven kan worden.'

Noord-Zuidvraagstuk

De Nederlandse delegatie van de EPP '92 wil het beruchte opgeheven vingertje thuislaten. Zij weet zich deel van dezelfde levensinstelling van de niet-inheemse bewoners van het Amerikaanse continent. Al tijdens de voorbereiding heeft ze ondervonden dat ze op bijval mag rekenen van inheemse groepen, gelijkgezinde Noord-Amerikanen, hun kerken en vredesbewegingen die zich door EPP '92 ondersteund voelen in hun strijd tegen de kernproeven en voor de landrechten van de inheemse volkeren.

Door zijn aanwezigheid ziet Dirk Jan ook een mogelijkheid om al die vele al dan niet christelijke basisbewegingen van Noord-, Midden- en Zuid-Amerika te ondersteunen en samen met hen het Noord-Zuidvraagstuk aan de orde te stellen. Bij dat Noorden denkt hij niet alleen aan het kapitaal en het bedrijfsleven van de VS, maar evengoed aan die van Europa, die zich op een koloniale manier blijven gedragen. 'Als door onze onderneming naast mijzelf ook een aantal mensen in het Noorden over hun houding ten aanzien van het Zuiden gaat nadenken, dan is voor mij de EPP '92 geslaagd.'

Een minuut na een ondergrondse kernproefexplosie in de Nevadawoestijn

Voor meer informatie of steun: Vrienden EPP '92, Sniederslaan 14, 5616 GE Eindhoven. Giro 5912420